

PWYLLGOR	Cyd-bwyllgor Ymgynghorol AHNE Llŷn
DYDDIAD	Gorffennaf 17eg 2018
TEITL	Materion Cenedlaethol
PWRPAS	Diweddarau Aelodau
ADRODDIAD GAN	Swyddog AHNE Llŷn
GWEITHREDIAD	Dim

1.0 CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth am yr adolygiad mewn perthynas â'r tirweddau dynodedig (Parciau Cenedlaethol a'r AHNE) yng Nghymru a datblygiadau diweddar.

2.0 TIRWEDDAU CENEDLAETHOL: GWIREDDU EU POTENSIAL

- 2.1 Rai blynyddoedd yn ôl bellach fe gomisiynodd Llywodraeth Cymru adolygiad o'r tirweddau dynodedig. Penodwyd Panel dan gadeiryddiaeth yr Athro Terry Marsden i wneud y gwaith. Bu i'r Panel ymgynghori yn drylwyr gyda ystod eang o randdeiliaid fel rhan o'r broses cyn cyhoeddi adroddiad terfynol yn ystod haf 2015.
- 2.2 Roedd yn adroddiad "Tirweddau Cenedlaethol – Gwireddu eu Potensial" yn cynnwys dadansoddiad manwl o'r sefyllfa bresennol, y cyfleon a'r cyfyngiadau. Roedd hefyd yn cynnwys cyfanswm o 69 argymhelliad ar gyfer gweithredu yn ymwneud ag egwyddorion, pwrpasau, gweledigaeth, llywodraethu, rheoli, perthynas â mudiadau eraill, cynllunio, cynrychiolaeth ac adnoddau.

3.0 TIRWEDDAU'R DYFODOL CYMRU

- 3.1 Roedd manylder a nifer yr argymhellion yn "Adroddiad Marsden" yn annisgwyl. Ymateb Llywodraeth Cymru oedd cynnal cyfarfod i holl randdeiliad perthnasol yng Nghaerdydd yn Nhachwedd 2015 i asesu'r argymhellion ac ystyried y ffordd ymlaen.
- 3.2 Yn dilyn y cyfarfod hwn sefydlwyd rhaglen Tirweddau'r Dyfodol Cymru i ystyried y sefyllfa ymhellach a phenodwyd yr Arglwydd Dafydd Elis-Thomas yn gadeirydd. Roedd hon yn raglen ddwys o hyfforddiant, ymchwil, trafod a chreu cynigion yn ymwneud yn bennaf gyda gosod gweledigaeth, llywodraethu, datblygiad economaidd ac adnoddau. Penllanw'r gwaith oedd cyhoeddi adroddiad ar y cyd – "Tirweddau'r Dyfodol – Cyflawni dros Gymru" yn Mai 2017.

3.0 DATBLYGIADAU DIWEDDAR

- 3.1 Leslie Griffiths AC fel Ysgrifenydd cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig oedd gyda cyfrifoldeb dros y tirweddau dynodedig a bu iddi hi gynnal trafodaeth am Dirweddau'r Dyfodol Cymru yn y Senedd yn Mehefin 2017.
- 3.2 Yna yn Nhachwedd 2017 penodwyd Hannah Blythyn AC yn Weinidog dros yr Amgylchedd a hi bellach sydd â chyfrifoldeb dros y tirweddau dynodedig Cymru.
- 3.3 Bu i'r gweinidog wneud datganiad i'r Senedd ar Fawrth 13eg 2018 yn cyfeirio at Tirweddau'r Dyfodol Cymru. Diolchodd i'r Arglwydd Dafydd Elis-Thomas a phawb a gymerodd ran ym mhroses Tirweddau'r Dyfodol Cymru. Cadarnhaodd fod Llywodraeth Cymru yn ymroddedig i'r tirweddau dynodedig ac na fyddai newid yn y rheswm dros eu dynodi – sef cynnal a gwella harddwch naturiol. Dywedodd hefyd fod angen i'r tirweddau wneud mwy i adnabod, gwarchod a hyrwyddo'r buddion cyhoeddus sydd ynddynt er budd pobol Cymru.
- 3.4 O ran yr AHNE dywedodd hefyd cydraddoldeb gyda'r Parciau Cenedlaethol o ran polisi cynllunio ond nad oedd hynny yn wir o ran statws, proffil ac adnoddau. Cyfeiriodd hefyd at lywodraethu ac awgrymu er fod hyblygrwydd fod rhai gwendidau yn y trefniadau presennol.
- 3.5 Hefyd fe ddywedodd y Gweinidog y byddai yn cyhoeddi Datganiad Polisi cyn toriad yr haf. Rhoddir diweddariad ar y mater hwn yn fuan.

4.0 ARGYMHELLIAD

- 4.1 Derbyn yr wybodaeth